

Dosarul nr. 2ra-327/2022
2-21044394-01-2ra-04042022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. S. Cușnir)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Sîrbu, D. Dulghieru, V. Buhnaci)

Î N C H E I E R E

01 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecători

Dumitru Mardari
Mariana Pitic
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursurilor depuse de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de Guzun Tatiana, reprezentată de avocatul Serghei Mocanu,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Guzun Tatiana împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 24 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă :

La 24 martie 2020, Guzun Tatiana, reprezentată de avocatul Mocanu Serghei, a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei a procesului civil nr. 25-174/18 inițiat la contestația din 17 aprilie 2018, încasarea din contul bugetului de stat în beneficiul său cu titlu de prejudiciu moral a sumei de 2 000 de euro și compensarea tuturor cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la 07 iulie 2017, SRL „Finance Leasing Company” a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Lupușor Eduard și Guzun Tatiana prin care a solicitat încasarea din contul lui Lupușor Eduard și Guzun Tatiana a datoriei în sumă de 4 521,31 de euro, 50 de lei, 1 079,50 de euro cu titlu de compensare a valorii reziduale a automobilului „Xxxx” GL, n/î XXXX, iar în total suma de 18 600,81 de euro și 50 de lei.

A relatat că, la 14 martie 2018, SRL „Finance Leasing Company” a depus cerere privind aplicarea sechestrului pe bunurile mobile, imobile ale lui Lupușor Eduard și Tatianeii Guzun, inclusiv pe automobilul „Xxxx”, n/î XXXX, anul fabricării 2012, cu interzicerea înstrăinării și transmiterea autoturismului SRL „Finance Leasing Company” pentru păstrare.

Pin încheierea din 28 martie 2018 a Judecătorei Chișinău a fost admisă parțial cererea SRL „Finance Leasing Company” privind aplicarea măsurilor de asigurare a acțiunii, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Finance Leasing Company” împotriva lui Lupușor Eduard și Tatianei Guzun cu privire la încasarea datoriei, fiind aplicat sechestrul pe bunurile mobile și imobile ale părților Lupușor Eduard și Guzun Tatiana, în limita valorii acțiunii de 18 600,81 de euro până la examinarea cauzei în fond. Identificarea bunurilor părților a fost pusă pe seama executorului judecătoresc.

Reclamanta a notat că, prin încheierea din 03 aprilie 2018 a executorului judecătoresc Boțan George, s-a dispus aplicarea interdicției de înstrăinare, înregistrarea comodatului, iradierea autoturismelor de model „xxxx”, n/î XXXX din 2012, de model „Xxxx”, n/î XXXX, de model „xxxx”, n/î xxxx și de model „xxxx, n/î xxxx. Încheierea respectivă a fost expediată prin intermediul oficiului poștal Tatianei Guzun la data de 04 aprilie 2018, care a fost contestată de ultima la data de 17 aprilie 2018.

Prin încheierea din 14 august 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, a fost respinsă ca neîntemeiată contestația depusă de Guzun Tatiana.

A menționat reclamanta că, nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la 16 august 2018, a declarat recurs împotriva încheierii din 14 august 2018 a Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, însă recursul declarat de către Guzun Tatiana împotriva încheierii din 14 august 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, nu a fost examinat de către instanța competentă.

Prin hotărârea din 25 iunie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de Guzun Tatiana împotriva Ministerul Justiției.

S-a constatat încălcat dreptul Tatianei Guzun la judecarea în termen rezonabil a cererii de recurs din 16 august 2018 depusă împotriva încheierii din 14 august 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani.

S-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul Tatianei Guzun, suma de 8 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei.

În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 29 iunie 2021, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 25 iunie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii.

La 02 iulie 2021, Guzun Tatiana, reprezentată de avocatul Mocanu Serghei, a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 25 iunie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii.

Prin decizia din 24 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, s-au respins cererile de apel depuse de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de Guzun Tatiana, reprezentată de avocatul Mocanu Serghei și s-a menținut hotărârea din 25 iunie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a concluzionat că, cuantumul prejudiciului moral pretins în sumă de 2 000 de euro, este vădit disproporționat și excesiv în raport cu criteriile stabilite la caz și principiul general al echității or, suma nu trebuie să fie vădit disproporționată cu sumele acordate de Curtea

Europeană a Drepturilor Omului în cauzele similare, fiind excluse pretențiile excesive și vădit exagerate. Astfel, instanța de fond, corect a diminuat suma prejudiciului moral, raportând-o la perioada de referință, suma de 8 000 de lei dispusă spre încasare cu titlu de prejudiciu moral fiind una obiectivă și suficientă.

Instanța de apel a notat că, suma adjudecată de către instanța de fond în mărime de 8 000 de lei, constituie o satisfacție echitabilă a despăgubirilor și atinge scopul și finalitatea prevăzută de lege, iar dezacordul apelantei cu această sumă este neîntemeiat, argumentele aduse în susținerea solicitării privind încasarea sumei de 2 000 de euro, nefiind relevante cauzei și au fost combătute integral de către instanța de fond.

Cu referire la compensarea cheltuielilor de asistență juridică, instanța de apel a reținut că, instanța de fond corect a respins cererea privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică or, reclamantul înaintând această cerință nu a concretizat suma care consideră că, urma a fi achitată cu titlu de cheltuieli de judecată și nici nu a prezentat careva probe în acest sens, solicitarea având doar un caracter formal și declarativ.

La 23 februarie 2022, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel din 24 noiembrie 2021, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei decizii noi de respingere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat că, instanța de apel a aplicat eronat normele dreptului material și procedural, nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, aplicând o lege care nu trebuia să fie aplicată.

Relatează recurentul că, perioada de examinare pentru care se pretinde constatarea încălcării art. 6 CtEDO și art. 2 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, nu poate fi imputată exclusiv instanței de judecată.

Menționează recurentul că, instanțele inferioare, dispunând încasarea prejudiciului moral în beneficiul Tatiane Guzun, nu au ținut cont de jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului. Astfel, încasarea sumei de 8 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral, manifestă o apreciere eronată a normelor de drept și aplicare eronată a jurisprudenței CtEDO.

La 04 aprilie 2022, Guzun Tatiana, reprezentată de avocatul Serghei Mocanu, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel din 24 noiembrie 2021 prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei decizii noi de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea cererii de recurs a invocat că, hotărârile instanțelor inferioare sunt ilegale, respectiv se impune modificarea acestora cu emiterea unei decizii noi prin care să fie admisă cererea de chemare în judecată cu privire la încasarea din contul bugetului de stat în beneficiul recurenteii cu titlu de prejudiciu moral a sumei de 2 000 de euro.

A relatat că la stabilirea existenței prejudiciului moral, definit în doctrina dreptului și în jurisprudență ca orice atingere adusă uneia dintre prerogativele care constituie atributul personalității umane și care se manifestă prin suferință fizică sau morală, pe care le resimte victima, trebuie avute în vedere caracterul și importanța valorilor nepatrimoniale lezate, situația personală a victimei, ținând

cont de mediul social din care victima face parte, educația, cultura, standardul de moralitate, personalitatea și psihologia victimei, circumstanțele săvârșirii faptei și statutul social,

A precizat că potrivit practicii CtEDO este suficientă proba faptei ilicite, urmând ca prejudiciul și raportul de cauzalitate să fie prezumate, instanțele urmând să deducă producerea prejudiciului moral din simpla existență a faptei ilicite de natură să producă un asemenea prejudiciu și a împrejurărilor în care a fost săvârșită, soluția fiind determinată de caracterul subiectiv, intern al prejudiciului moral, proba sa directă fiind practic imposibilă.

Astfel, raportând circumstanțele cauzei la normele de drept enunțate, consideră că Tatiana Guzun este îndreptățită să pretindă repararea prejudiciului moral suportat și că cuantumul despăgubirii solicitate de către aceasta nu a fost just apreciat de către instanța de apel.

Consideră că este neechitabilă și necorespunzătoare, acordarea unei despăgubiri morale în sumă de 8 000 de lei.

La 04 aprilie 2022 și respectiv la 05 aprilie 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților copia cererii de recurs depusă de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de către Guzun Tatiana, reprezentată de avocatul Serghei Mocanu, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisorile de însoțire anexate la materialele dosarului (f.d. 107, 112).

Cu referire la termenul de declarare a recursurilor, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 24 noiembrie 2021. Decizia motivată a fost expediată participanților la proces, prin intermediul poștei electronice, la data de 09 februarie 2022 (f.d. 96).

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Astfel, instanța de recurs constată că Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus cerere de recurs la data de 23 februarie 2022, iar Guzun Tatiana, reprezentată de avocatul Serghei Mocanu, a depus cerere de recurs la data de 04 aprilie 2022, astfel, ambii recurenți s-au conformat prevederilor legale, declarând recurs împotriva deciziei instanței de apel, în termenul stabilit de lege.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Examinând temeiurile recursurilor completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererile de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursurilor sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurențelor cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei contestate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursurile declarate nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helters c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursurile declarate de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de Guzun Tatiana, reprezentată de avocatul

Serghei Mocanu, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, sunt inadmisibile.

În conformitate cu art. art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de Guzun Tatiana, reprezentată de avocatul Serghei Mocanu.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecători

Mariana Pitic

Victor Burduh